

Izhaja
enkrat
na mesec
in sicer
početkom
meseca.

ŽENSKI LIST

GLASILO ZVEZE DELAVSKIH ŽEN IN DEKLET.

Naroča se
pri upravi
v Ljubljani,
Poštni
predal 290.

Naročnina za celo leto 12 Din.

V Ljubljani, 1. februarja 1933.

Posamezna številka 1-50 Din.
Za inozemstvo 2 Din.

Po svetu.

Od leta 1923 do 1929 se je kapitalizem opiral na:

1. Ohranitev Versailleske pogodbe v Evropi na podlagi sprejema versailleskih določb s strani Nemčije, v zameno za podporo Velike Britanije, ki je pomagala zgraditi zopet povojno kapitalistično Nemčijo.

2. Dawesov načrt, ki je ugotovil reparacije in je spravil v medsebojno zvezo ureditev ameriških in evropskih dolgov.

3. Zopetno uveljavljenje zlatega standarda.

4. Izvažanje ameriškega kapitala v Evropo, v svrhu ponovne utrditve zlatega standarda in omogočitve plačevanja dolgov in reparacij.

5. Uravnanje vprašanj daljnega vzhoda po Washingtonski pogodbi, ki je za enkrat odmaknila odkrit boj za plen v Kitajski in omejila tempo pomorskega oboroževanja.

Toda ta pomoč je bila navidezna.

1. Nemčija se zaletava v Versailles in zahteva enako pravico oboroževanja. To vprašanje se je pojavilo že na prvi razorožitveni konferenci, ki se je vršila dne 2. februarja v Ženevi. Že takrat se je nemška delegacija postavila na svoje načelno stališče enakopravnosti v oboroževanju, dasi temu stališču takrat niso pripisovali važnosti, kakor bi jo zaslužilo. Tedne in mesece je konferenca sklepala o možnostih razorožitve, govorila o tehnični možnosti razorožitve, o raznih razorožitvenih načrtih, celo o moralčni razorožitvi. Pokazalo pa se je, da kljub vsem lepim spoznanjem ni mogoče načenjati problema razorožitve tako, da bi bila možna kaka resnična rešitev, da je vse prizadevanje brezplodno, ker manjkajo vsi politični predpogoji za razorožitev. Tako je v juniju doživela razorožitvena konferenca svojo prvo krizo. Zastonj je Hooverjev načrt skušal krizo zavreti. Teden za njim je gospod von Papen razburil Lausanne s svojo zahtevo po načelni

enakopravnosti Nemčije pri oboroževanju, in točno mesec dni po objavljenju Hoovervega načrta je nemški delegat izjavil, da Nemčija pri razorožitveni konferenci ne more več sodelovati vse dotlej, dokler ji ne bo priznana popolna in nedvomna enakopravnost. Nemška delegacija je zapustila konferenco. Naloga mirovne konference je torej bila, privabiti Nemčijo zopet k sodelovanju. Decembra je bilo vprašanje rešeno v prilog Nemčiji. Njena zahteva ji je bila načelno priznana. — Krediti za Nemčijo so zmrznili.

2. Reparacije so zastale.

3. V večini držav je bila zlata valutna podlaga, zlati standard odpravljen.

4. V Evropi je zavladala kriza. Dohod ameriškega kapitala, s katerim so pravzaprav plačevali obroke svojih dolgov, je zelo zelo dvomljiv, se je ustavil. Vprašanje vojnih dolgov je zopet prva izprožila Nemčija. V Lausanni bi se bila morala sestati konferenca, pred katero pa je tedanji nemški državni kancler Brüning oficijelno izjavil, da Nemčija ne more prav ničesar več plačati in da ne bo več plačevala reparacij. V »Popolo d'Italia« ga je krepko podprl Mussolini, ki je predlagal radikalno črtanje vojnih dolgov in reparacij. V Franciji je tako zašumelo, da so morali prekiniti s konferenco v tretjem januarskem tednu. Sestala se je zopet šele 16. junija, 9. julija pa je bil podpisan protokol, po katerem je morala Nemčija plačati kot nekako zaključno vsoto tri milijarde mark; s tem bi bilo zanjo vprašanje obveznosti plačevanja reparacij zaključeno in črtano. — Stvar pa se je razvijala dalje. Nekdanji zavezniki, ki niso samo upniki Nemčije, ampak tudi dolžniki Združenih držav, so imeli na obe strani skupne interese, zato so sklenili takozvani Gentlements agreement s sledečo vsebino: Lausanski protokol bodo ratificirali šele tedaj, če bo problem zavezniških dolgov zadovoljivo rešen. (To je — če bodo črtani.)

Tako je končno prišla ureditev dolgov pred Združene države, do svoje najvišje točke, do medsebojnega boja »zmagovalcev«. Ta boj je rivalstvo velosil. Združene države so molčale in se niso prvotno dotaknile tega vprašanja, saj je bilo pred njimi vprašanje izvolitve predsednika v vsesplošnem znamenju krize. Roosevelt je postal predsednik, vendar ostane po neki naredbi iz 18. stoletja še sedanji kongres na vladi do 4. marca, dasi mu je ob volitvah bila izrečena porazna nezaupnica. Tako je do tedaj v Združenih državah nekako medvladje, nanovo izvoljene oblasti ne morejo še prevzeti oblasti, stare imajo oblast in nezaupanje. Takoj po izvolitvi predsednika so Angleži in Francozi načeli vprašanje dolgov, vprašanje podaljšanja Hoovervega moratorija, ker je 15. decembra potekel rok za plačanje obresti in nekaterih amortizacijskih zneskov. Hoover in njegov kongres nista mogla več privoliti v nikako zavlačevanje. Anglija je ob zadnjem roku plačala, vendar je izjavila, da je to njeno zadnje plačilo. Francija pa je na podlagi sklepa zbornice odklonila plačilo. S tem je bila prekoračena pogodba evropskih dolžnikov, skupen nastop je bil dejansko razbit. Francija, ki je doslej vedno čuvala skrbno določbe pogodb, je pogodbo prelomila. To je povzročilo v Franciji padec vlade.

V prvih tednih leta je po odstopu Lavalovega kabineta sestavil vlado Tardieu, ki je 1. in 8. maja izvedla nove volitve v parlament. Na petek med obema volilnima nedeljama je ruski emigrant ustrelil predsednika republike Doumerja (kot je pozneje izjavil, zato, ker je predsednik premalo podpiral ruske emigrante in cariste). Pri volitvah so zmagale meščanske levičarske skupine. Novoizvoljeni predsednik Lebrun je sprejel Tardieujevo demisijo in poveril sestavo vlade Herriotu. Ko je zbornica določila, da Francija ne bo plačala, je Herriot

tova vlada padla. (Od 4. junija do decembra.)

Sledil mu je kabinet Paul Boncour.

Že 1922 je zahtevala Balfourjeva listina črtanje dolgov. Preje, predvsem pred vojno so plačevale velesilam tribut kolonije. Sedaj je plačevala Nemčija tribut velesilam, Anglija Združenim državam. Vendar pa je stališče Združenih držav v bistvu drugačno, kajti one so edini upnik, ki ni obenem tudi dolжник. Velika Britanija pa se bori za ustvaritev enotne evropske fronte proti upniku — Združenim državam. To je bil tudi cilj Balfourjeve note leta 1922. — Velika Britanija stoji sedaj pred vprašanjem neplačevanja dolgov in je v žagati. M. M.

(Dalje prihodnjič.)

Panika v dvanajsti uri.

Brezposelnost grozeče narašča, katastrofalen porast brezposelnih, pohod brezposelnih. Tako in podobno čitamo dan na dan v domačih in inozemskih listih.

Ni med delovnim ljudstvom družine, kjer bi se ne pričakovalo s strahom odpovedi dela kakemu njenemu članu. Enako se godi posameznikom, ki so slučajno še zaposleni.

Olajšano si oddahne vsak, ko srečno mine rok, ki je določen za odpoved, ker ve, da mu je še za en ali več tednov, oz. mesecev zasiguran kruh. A tudi posedujoči se nimajo česa veseliti. Tudi njim dela prebava nagrabljenih dobrin težave.

Zato se vrše po vsem svetu konference in ankete, na katerih proučujejo razni učenjaki in strokovnjaki, kako bi se moglo zaježiti in razrešiti sedanjo gospodarsko krizo.

Tako je komisija petsto najzmožnejših gospodarstvenikov, tehnikov in sociologov Amerike izdala poročilo o svojem triletnem študiju za rešitev gospodarske krize, ki je nastala zadnja leta. To poročilo ugotavlja, da je današnji družabni red podoben stroju, čigar deli niso več pravilno urejeni. Nadalje ugotavlja poročilo silen napredek tehnike in obenem propadanje vseobče človeške morale.

Med drugimi nujnostmi priporoča komisija uvedbo 6 urnega delavnika v 5 dnevnem delovnem tednu, torej po 30 ur na teden. (Ko je pa organizirano delavstvo vsega sveta že pred petdesetimi leti začelo zahtevati 8 urni delavnik, se ga je vsled tega preganjalo.) Komisija priporoča tudi, da naj država prevza-

me socializacijo (torej tudi to je stara zahteva organiziranega delavstva). Povdarja tudi, da če se ne izvede v industriji smotren **kolektivizem**, čakajo ameriško ljudstvo še vse hujši dogodki. Komisija tudi priporoča, da je treba ali zavreti iznajdljivost v mehaniki ali pa sorazmerno z razvojem tehnike zboljšati socialne pogoje delovnega ljudstva. Poročilo te komisije je zelo obširno, vendar vzgledno, da tudi ti gospodje niso imeli ali smisla, ali pa poguma, odkrito povedati, da naj kapitalizem zmanjša svoj apetit po prevelikih dobičkih ter ob zmanjšanem delovnem času vendar dvigne kupno moč konsumenta.

V istem času, ko je izšlo to poročilo, se je k isti nalogi sestal nov kongres 4000 znanstvenikov, ki proučujejo boj med človekom in strojem.

S tega kongresa je izšla tudi zahteva celo po štiriurnem delavniku, t. j. 24 urnem tednu. Ti gospodje so tudi ugotovili, da samo odločna in temeljita sprememba družabnega reda, strogo podružabljenje vse produkcije po načrtu in omejitve delovnega časa morejo rešiti Ameriko socialne krize, v katero jo je zavedla »tehnika«, v resnici pa nesmotreno gospodarstvo, ki ustvarja revščino in preobilje.

To so ugotovitve za Ameriko. V Evropi pa ni nič boljše.

Tiste, ki zasledujemo razvoj družabnega reda, vse to ne prese- neča preveč, saj vemo, da se mora staro umakniti novemu. Vemo pa tudi, da se nikdo ne umakne rad, zato moramo biti pripravljeni v krepki organizaciji. Š. B.

Pust.

Predpustna norost je tudi eden izmed izrodov današnjega družabnega reda, podedovana iz dobe čaščenja bogov. Vse nori, staro in mlado, če mu je le malo dana možnost za to. Vsaj enkrat na leto se mora iznoret, pravijo ljudje in zato se vrte in nore do onemoglosti. Če si nakoplje bolezen, če zapravi denar, kaj mu to mar, samo, da se more pošteno iznoret:

Večina teh ljudi, ki dajejo duška svoji norosti, se celo leto vrtili in vrtili okoli svoje osi. Ali se vsi ti ljudje vsaj enkrat na leto vprašajo, kam jadramo? Ali se poglobijo enkrat na leto v vprašanje, zakaj je na svetu tako urejeno kot je, zakaj se tisoči valjajo v zlatu in razkošju in si iz prenasitosti izmišljajo vsakovrstne perverzности, milijoni pa umirajo od lakote. Zakaj je vse to? Noben teh ljudi niti enkrat na leto ne

pomisli tega in če mu že siloma zleze nekaj takega v glavo, se tega hitro iznebi s kakim omamilom. Predpustno norenje je simbol našega časa. Omami se, da ne boš občutil trde resnice. Saj je preskrbljeno s tolikimi dobrotami, da z lah-koto in še prehitro preideš v blagodejno ozračje, koder ni treba misliti in se na take stvari pozabi. Časopis, lahke knjige, veselice, ples, sport, kino, gledališče in podobno je v službi onega kapitalizma, ki me med tednom izkorišča in da ne bom v nedeljo ali ob prostih urah premišljaj o tem, je dobro preskrbljeno.

Kako pa je preskrbljeno za one milijone in milijone, ki tavajo po ulicah brez zaslužka in za one, ki prejmejo za svoje delo toliko, da se preživljajo s težavo iz dneva v dan? Kako jim more biti pri srcu, če vidi-jo tako brezglavo norenje? Ali morejo zavedni izmed njih imeti za- nje kaj drugega kakor globok prezir in zaničevanje? In samo to tudi zaslužijo. Če bi vsak izmed onih, ki podpirajo s svojo navzočnostjo to krožečo se norost, stavljal vprašanje, zakaj in li s tem komu koristim, bi moral uvideti, da škoduje sebi in drugim. Kar pa je v škodo našemu razredu, posredno ali neposredno, moramo brezpogojno iztrebiti iz nas. Š. S.

Vojna.

Neprestane konference se vrše dandanes v krasnih palačah za zelenimi mizami državnikov. Razni so naslovi teh konferenc: gospodar-ska, razorožitvena, finančna, mirovna, kolonijalna. Vsem pa je namen eden: rešitev kapitalizma, čigar go-spodarski sistem je v razsulu.

Nas, žene, najbolj zanima mirovno vprašanje. Saj smo me tisti del človeške družbe, ki daje življenje in ga ohranja. Ni nam vseeno, kaj bo z otroci, katere smo v trpljenju, skrbi in odpovedi zredile. Boljšo usodo jim želimo kot je to naše bedno življenje, zato jih nočemo žrtvovati vojni, ki je namenjena koristi mogočnikov. Spominjamo se zadnje vojne: stradanje, bolezni, trepetanje za svoje in smrt, smrt v množicah.

60 milijonov mož je bilo štiri leta pod orožjem;

12 milijonov jih je padlo;

20 milijonov je bilo ranjenih;

7 milijonov pohabljenih.

Z denarjem, ki je bil porabljen v vojne svrhe, bi si lahko nabavila vsaka družina v Nemčiji, Franciji, Angliji, Irski, Belgiji, Rusiji, Združenih državah, Kanadi in Avstraliji hišo v vrednosti 250 tisoč dinarjev in opravo za 70 tisoč dinarjev, po-

leg tega bi dobila še vsaka hiša 300 tisoč v denarju. (Mi pa bi naredili iz te vsote otroška zavetišča, zdravilišča in okrevališča za delavce.) Vsa mesta nad 200 tisoč prebivalcev v omenjenih državah bi dobila 370 milijonov za knjižnice, 370 milijonov za bolnice in 370 milijonov za univerze. Ostal pa bi še kapital, s katerim bi plačali 125 tisoč učiteljev in prav toliko bolniških strežnic. To se pravi: z denarjem, ki ga je požrla svetovna vojna, bi rešili bede in nevednosti velik del človeštva in bi mu preskrbeli varno in dostojno življenje.

Bodoča vojna pa bi bila še grozovitejša od prejšnjih. Tehnika napreduje, morilno orožje se izpopolnjuje, vrše se vedno novi izumi morilnih sredstev in vsako je strašnejše. Najbolj nevarni so strupeni plini. Iz zrakoplovov se bodo vsipali strupeni plini in bodo sejali smrt v grozljivih bolečinah po širni deželi.

Nedavno so preizkusili v Nemčiji učinek enega izmed teh strupenih plinov na mačkah. Zaprli so 2000 mačk in spustili v prostor strupeni plin. Kot divje so drvele mačke po prostoru, zaman iščo izhoda. Iz oči in iz ustnih slinavk se jim je neprestano cedilo in kapljalo. Zaman so si skušale s šapami olajšati očasne bolečine. Glave so držale kolikor mogoče visoko, da bi lažje dihale. Nato je profesor pritisnil na gumb, ki je sprožil ventilator v poskusnem prostoru. Umiranje se je pričelo. Živalski gobčki so bili široko odprti, sineli so, tvorila se je pena. Dihanje je postajalo vedno počasnejše in slabejše, dokler ni mačka za mačko od izčrpanosti omahnila v težkih krčih in trzljajih. Tudi če so zdaj živali vzeli iz zastrupljenega zraka, jih je večina poginila v 24 urah. Ena celo šele 14 dni po takem poizkusu.

Tudi z gorljivimi bombami so izvršili obsežne poizkuse. Učinki so bili tako ugodni, oziroma uničujoči, da bodo v bodoče nedvomno uporabljali gorljive bombe, ki bodo požgale mesta in pokrajine. Pogasiti jih z vodo je, kakor znano, nemogoče; tudi s peskom je nevarno udušiti plamen, ker se elektron kreše (siplje iskre). Razentega bodo morda gorljivim bombam dodajali snovi, dražje služnice ali dihala, da bodo onemogočili dostop do požara in otežkočili gašenje.

Taka je delna slika bodoče vojne. Ni treba povdarjati, da je me proletarske žene ne maramo. A vedeti moramo že sedaj, kaj je naša dolžnost, da jo preprečimo. Vedno in povsod moramo nastopati proti imperialistični vojni. Svoje otroke moramo vzgajati tako, da ne bodo

nikoli voljno orodje kapitalizma. Ne sme sicer biti naš ideal človek, ki želi le mir, ki mu je mir življenjski cilj. V sedanjih razmerah mora biti proletarijat borben, toda borben za lastne koristi, borben za izboljšanje svojega družabnega položaja, borben — a ne nezaveden in zaslepljen v službi nasprotnikov. P. K.

Nekaj o strokovnem tečaju v Mariboru.

Prejele smo sledeči dopis:

Centeno uredništvo!

Ker je v letošnjem tečaju tema o govoritvu končana, hočem navesti, kaj se je o tem predmetu govorilo in razpravljalo. Poleg drugih problemov se je razpravljalo tudi o tem, ali naj bo žena zaposlena v tovarni ali naj bo samo doma. Na ta vprašanja se je odgovarjalo različno, ali vendar je bila večina za to, da je žena tudi zaposlena in da služi, ker šele po svojem lastnem zaslužku se bo lahko smatrala samostojna. Ne bo odvisna le od svojega moža, in ji ne bo mogel več predbacivati, češ, jaz služim sam, ti pa si od mene odvisna, zato pa mi tudi moraš biti hvaležna in pokorna. Jaz sem to naziranje smatral za nepravilno in pravim, da žena, ki hodi z možem v tovarno za zaslužkom, s tem še dolgo ni dosegla enakopravnosti, temveč je postala sužnja ne samo svojemu možu, ampak tudi kapitalistu. Žena v tovarni je oropana vsake svobode. Ona mora pozabiti na svoje otroke in gospodinjstvo. Drugače bi bilo, če bi žena od tega kaj imela, ker pomaga možu služiti, da bi potem tudi mož spredel in bi zvečer tudi on pomagal ženi pri domačem delu, ki je zaostalo med tem, ko je bila žena v tovarni. Na žalost se to ne vrši.

Mnogo se je govorilo tudi o novem družabnem redu. To so res krasni načrti, srečen bo tisti, ki jih bo doživel. Posebno žene bodo imele raj že na tem svetu. One bodo brez vseh skrbi delale po tovarnah, za otroke jim ne bo treba skrbeti, ker bodo zavetišča, in kadar bo doma, se ji zopet ne bo treba mučiti, ker bo vse mehanizirano. Edino, o čemer se ni nič govorilo, je: o razredni zavednosti in o kulturi. Tudi tukaj bi bila potrebna mehanizacija. To so stvari, katere še večini moškim manjkajo. Ne smemo se čuditi, da so žene v svoji zavednosti tako zaostale, da jih je zelo težko za kaj pridobiti, razen za cerkev, kjer se počutijo najbolj srečne. Dolžnost poedinega moža bi bila, da ne smatra svoje žene za manjvredno bitje, in če že misli, da je, potem je njegova sveta dolžnost, da jo pouči o vsem praktično, da jo izobrazi o vzgoji svojih otrok, da jo ne pusti vedno doma, ampak da z njo vred obiskuje javne shode in predavanja, na kratko: ženi je treba vedeti, kaj je strokovna, kulturna in gospodarska organizacija. Kadar bo to doseženo, tedaj bo novi družabni red skoro dosežen. Obiskovalec tečaja.

Op. članice odbora: Nazor sodruga, ki nam je poslal ta dopis, je v bistvu popolnoma pravilen. Priobčile smo ga radevolje, ker je iz moških vrst pri nas malokdaj slišati podoben glas z ozirom na duhovno razmerje med možem in ženo. V naslednjem hočemo navesti nekaj naših pripomb.

Naše mnenje je, da naj gre tudi žena za pridobitnim delom in se s tem reši onega ozkega, duha uničujočega kroga med štirimi stenami, ki traja dnevno po 12 do 16 in pri velikih družinah do 20 ur. S tem, ko bo zaposlena v tovarnah in vseh dru-

gih obratih, se bo nehote morala pričeti brigati skupno z možem za svojo stanovsko organizacijo. Ona bo postajala razredno zavednejša in se bo za svoje pravice borila skupno z možem in se s tem osvobodila napram možu, ki jo hoče poniževati in z njim napram skupnemu izkoriščevalcu-kapitalistu. Seveda je vprašanje otrok in opravila doma s tem postalo najglavnejše. Sedaj živimo v dobi, ki ženo dvojno izkorišča, po tovarni in po lastnem domu. Toda to je prehodna doba. Če se ozremo malo naokoli po drugih državah, vidimo, da je ponekod to vprašanje že rešeno, drugod pa že načeto. Ustanovile so se javne kuhinje s ceneno hrano in zavetišča za otroke, da so matere lahko brez skrbi zanje, saj jih upravljajo žene iz njih vrst. Obširneje o tem kolektivnem družabnem redu bo obravnaval članek v prihodnji številki. Zaenkrat pa je način izobrazbe in vzgoje k razredni zavesti žene po možu, ki kaj več ve, jako važen in je res njegova sveta dolžnost, da jo vrši. S. Š.

Dvojna mera vojaškega režima v Nemčiji.

V decembru 1932 je obsodilo sodišče v Lipskem šoferja Avgusta Jägerja na 10 let robije, ker je l. 1915 izdal nameravani plinski napad Nemcev proti Francozom. Njegovo izdajstvo Nemcem ni škodovalo, saj se je omenjeni plinski napad kljub temu uspešno izvršil in so strupeni plini umorili mnogo Francozov. Šoferja Jägerja so obsodili, čeprav sodišče ni moglo dognati natančnega poteka onih dogodkov. Izdal je domovino, bil je njen sovražnik, škodljivec. Istočasno, med vojno in pred njo, pa se je godilo tudi sledeče: Nemški kapitalisti so izposojali denar sovražniku za oboroževanje. Nemška težka industrija, generalni ravnatelji v industriji železa, jekla, granat in streljiva so zalagali sovražnika z jeklom, rudo in orožjem, ki je umorilo 2 milijona Nemcev. Toda nobeno nemško sodišče jih ni poklicalo na odgovor, nobeden izmed teh gospodov ni bil obsojen na robijo kot je bil šofer A. Jäger.

Voditelj nemških nacionalistov, tajni svetnik dr. Hugenberg, je bil ravnatelj Kruppovih tovarn orožja in je prodal patent za granatne vžigalce angleški tvrdki orožja Vickers za veliko vsoto in soudeležbo pri dobičku vsake izdelane granate. Tako so prejeli Hugenberg in njegovi krogi še nekaj let po vojni od sovražne angleške izdelovalnice orožja 123 milijonov zlatih mark, kar pomeni 60 zlatih mark nagrade za vsakega padlega nemškega vojaka. Hugenberg je še danes eden od vodilnih politikov v Nemčiji in šef največjega nemškega časopisnega koncerna, kateri izdaja množino velikih časopisov, ki seveda goje vsi nacionalizem.

Nemci prodajajo patente za izdelavo vojnih plinov sovražnemu francoskemu koncernu, ki gradi v južni Franciji tovarne za vojne pline.

Največjo tovarno za vojne strupene pline pa gradita na Poljskem v bratovskem sodelovanju nemška firma Krupp in francoska Schneider-Creuzot.

Toda dobiček je kapitalistova pravica, kakor je siromakova dolžnost nacionalizem! P. K.

Iz naših podružnic. Jesenice.

Dne 28. decembra p. l. smo sklicale člansko zborovanje za Koroško Belo-Javornik, da bi tako bilo ustreženo željam ondotnih članic po čim uspešnejšem delu za razmah naše Zveze in čim svobodnejšem udeleževanju.

Izražena je bila že večkrat želja, da bi odnotne sodruzičice delovale kot samostojna podružnica.

Na tem članskem sestanku pa je bila udeležba jako pičla, ravno iz Koroške Bele-Javornika. Nad polovico so tvorile članice Save. Sklep je bil sledeči:

Članice Koroške Bele-Javornika naj tvorijo sekcijo v podružnici Jesenice-Sava. Izvoli se petčlanski odbor iz sledečih članic: Svetina Gabrijela predsednica, Sušnik Rezi namestnica, Svetina Milka tajnica, Mulej Cecilija in Koblar Elizabeta odbornici. Odbor naj gre čvrsto na delo, pridobiva novih članic in ako pokaže potreba, izide iz te sekcije samostojna podružnica za Koroško Belo-Javornik.

Dalje se je tudi razpravljalo o uvedbi podpornega sklada, v katerega bi članice prispevale po Din 0.50 mesečno in iz katerega sklada bi se mogle dajati podpore v slučaju daljše bolezni ali smrti članice. Savške članice so se temu že odzvale. Pravilnik glede podpor oziroma posmrtnin se predloži občnemu zboru podružnice.

Želimo, da sekcija deluje in napreduje. Imele so tudi v sedanjem odboru podružnice 3 članice ali zanimanje je bilo preslabo. V bodočnost s podvojeno silo.

Predavanja nam dobro uspevajo. Na sporedu so še zelo zanimivi predmeti; nobena sodruzičica naj ne zamudi nobenega torka in naj pripelje še druge s seboj. V izobrazbi in organizaciji je moč delavske družine in niena bodočnosti.

Dne 12. jan. t. l. je sklicala naša podružnica ZDŽid javno žensko zborovanje ob 7. uri zvečer v Delavskem domu na Savi. Po uvodnih besedah preds. Zugwitzove je poročal o položaju delavstva pri KID s. l. Čelešnik, predsednik SMRJ. Iz njegovega poročila posnemamo, da KID nima dobre volje razpravljati oziroma se pogajati z zastopniki delavstva za rešitev vprašanja sklepanja kolektivne pogodbe in o spremembah iste, katero je delavstvo bilo prisiljeno pod silo razmer odločiti. Organizirano delavstvo je bilo prisiljeno poklicati arbitražno komisijo za razsodbo veljavnosti odločitev kolektivne pogodbe, ker so se življenjske prilike tako izpremenile, da je morala tudi ta komisija odločiti v prid delavstva. V tem smislu sta tudi poročala glavni zaupnik s. Mohorič in s. Toman.

Razume se, da so ženske razburjene, ker z dohodki mož ne morejo kriti najnujnejših potrebščin za svoje družine. Pa se še dobijo razni priganjači in kapitalistični podrepniki, kateri hočejo delavstvo bogati z raznimi šikanami, denuncijantstvi in raznimi klevetami. Delavstvo naj si vse te dobro zaponmi, prav posebno še gospoda, ki se je izrazil, kaj pa hočejo, saj so tudi meni odtrgali tisoč dinarjev. Me pa vemo, da so delavci pri KID, katerim ne morejo prikrajšati 1000 Din zaslužka, ker niti toliko ne zaslužijo. So nastavljeni, katerih mesečni dohodki štejejo Din 6000, 8000, 10.000 in čez. Zato pa oni ne morejo razumeti, da je tudi delavec upravičen do človeka vrednega življenja. Za to človeka vredno življenje pa se je delavstvo pripravljeno boriti solidarno. Vse delavske žene, matere, hčere in seestre pa morajo stati v vrstah tega boja in ga po svojih močeh podpirati. Pokonci glave, sodruzičice! Kakor ni življenja brez dveh spolov, tako ni boja in zmage brez nas vseh, čvrstimo naše vrste!

Črna pri Prevaljah.

Preminul je letni čas, bliža se nam kruta in mirzla zima. Tako vse premineva in čas hiti naprej. Narava se predeluje, samo mi ubogi proletarci imamo vedno enako pot in ne enako, le vedno slabšo. Časi nam donajajo prihodnost, draginjo in dosti manjši

zaslužek, da že za samo hrano ne zadošča, kje je pa potem obleka in obutev in vse drugo? Kaže, da bomo morali pri obleki Adama in Evo posnemati.

Kdo je kriv? Kaj je med nami, kar bi ne smelo biti? Delavci in kmetje, vsi so prizadeti, vsi trpe pomanjkanje, vsem se godi slabo. Vsi so žrtve kapitalizma; delavec in kmet, oba vzdržujeta in preživljata vso družbo, brez njunega dela bi propadlo vse; za plačilo pa prejmeta revščino, zapostavljanje, izkoriščanje. Če bi se delavec in kmet zavedala, da spadata skupaj, bi bilo marsikaj drugače, kot je in bilo bi tako, kot bi sama hotela. Toda med delovnim ljudstvom gospodari bolezen, ki se ji pravi nezavednost. Ta bolezen dela najhujše okove in ograje delavskemu gibanju in organizaciji. Iz te bolezni izvira ošabnost in napuh, da se ne približa kmet delavcu ter narobe. To se vidi posebno ob nedeljah, ko se shajajo vsi. Kmetje nočejo poznati industrijskega delavca, češ: »Jaz sem sam svoj gospodar in plačujem visoke davke.« Taka nezavednost pa vlada tudi med delavstvom samim. Namesto, da bi občutili skupno revščino, ki nas tare in se upri roki, ki nas tepe, gledamo na napake drug drugega, si jih očitamo in se povzdiguemo eden nad drugim. Zato ne dosežemo našega smotra in zmage. Človeka srce zaboli, če se spomni Marksovih besed: Proletarci, združite se!

Ptuj.

V našem mestu dobiva brezposelnost vedno večji obseg. Do zdaj je prijavljenih čez 180 oseb. Tukajšnji odbor pomožne akcije, v katerem je zastopana i naša organizacija, se je končno na energično zahtevo delavskih zastopnikov zganil in pripomogel, da se je ustanovila kuhinja, v kateri dobi brezplačno kosilo nad 80 oseb, razdelilo se je nekaj drv in dva brezposelna sta na občini zaposlena (vsak po 3 dni v tednu) z evdenco brezposelnih. Radovedne smo, kdaj pride od banovine avizirana podpora, kajti ljudje so tudi nagi in bosí... V nabiralni akciji sodelujejo sicer tudi poleg naše Zveze še druge organizacije, vendar se more konstatirati, da baš oni dobro situirani krogi nimajo srca za uboge. V »D. P.« smo čitale, da žena nekega visokega gospoda ni »mogla kaj prispevati in da se je tudi neki g. zagovornik izjavil« za brezposelnega...

Vsled zvišanja cen moki in kruhu smo vložile mestnemu načelstvu sledeči protest:

»Podpisana Zveza Del. žen in deklet podr. v Ptuj v imenu konsumentov odločno protestira proti zvišanju cen kruhu in moki v času, ko narašča pomanjkanje in beda, ter predlaga, da mestno načelstvo stori pri banski upravi potrebne korake, da se borznim spekulantom onemogoči neupravičeno izžemanje že itak ubožanega ljudstva.

V upanju, da se i tu izdajo potrebni koraki v zaščito gladujočih beležimo z odl. spoštovanjem ZDŽD Ptuj.«

Prihodnja širša seja se bo vršila dne 6. febr. ob pol 8. uri zvečer v društvenem lokalu; dne 13. febr. bo pa predavanje g. dr. Vrečka o temi »Ženske spolne bolezni«. Pridite vse in tudi predavanj »Svobode« se polnoštevilno udeležujte!

V nedeljo, dne 22. jan. je bila v društvenem lokalu uprizorjena pravljica igra »Kaj pravi premog« od Hermine zur Mühlén. Ganljivo so to podali naši mali in je želeli, da v tem pravcu nadaljujejo. Tudi drugi igralci v »Najdencu« so se potrudili in jih lahko pohvalimo. Pripomniti pa moramo, da igre kot je »Najdenec« nikakor ne spadajo na delavski oder.

Iz odseka gospodinj-skih pomočnic.

Dne 15. januarja so uslužbenke Javne kuhinje Delavske zbornice v Ljubljani izvolele v navzočnosti s. Golmajerja svoje obratne zaupnice. Ker se vrši tu delo v izmeničnem sistemu, t. j. da se dela v dveh skupinah, se je volilo iz vsake skupine po eno zaupnico in eno namestnico, in sicer Božo Jelnicar in Ivano Kodra kot zaupnici ter Lenčko Čelik in Julko Jager kot namestnici.

Tudi sicer odsek gospodinj-skih pomočnic dobro napreduje. Včlanjajo se vedno nova dekleta in tudi tečajev nemščine in petja, ki se vršita redno vsako nedeljo popoldne, se pridno udeležujejo.

Žene, članice naše organizacije, pošljite Vaše hčerkice in znanke, ki se podajajo služiti, v naš odsek, ker le tako bodo našle zaslonbo v svojih stiskah, ki jih bodo doletele v tujini. Javijo naj se pri predsednici naše organizacije v kraju, kjer služijo ali pa pri naši centralni tajnici. L. B.

Za razorožitev in mir

Svetovno gospodarsko krizo bo mogoče premagati samo na ta način, če bo že enkrat konec vojnih dolgov in vojnih oboroževanj, ki dandanes najhujše obremenjujejo celotne narodne dohodke in onemogočajo sploh vse delo v narodnem gospodarstvu. Danes morajo vsi narodi samo delati, da bi plačali zadnjo vojno in da pripravijo novo prihodnjo vojno. Ker so izdatki za vojne oborožitve in vojne dolgove tako veliki, so tudi davki tako visoki in je brezposelnost tako visoka, kajti države morajo iz svojih narodov dobiti zadnje groše, da izvedejo obe zgoraj navedeni nevarni nalogi. Zaradi tega se je Mednarodna zadružna ženska gilda vedno borila za razorožitev in je skupno z ostalimi ženskimi organizacijami storila vse, kar morejo žene sploh storiti, da pripomorejo k zmagi razorožitve. Sodrugi Artur Henderson, predsednik razorožitvene konference, je poslal omenjenim ženskim gildam takole pismo:

»Zahvaljujem se Vam za poziv, ki ste mi ga poslale in v katerem zavzimate do teškoč, v katerih se nahaja razorožitvena konferenca, svoje stališče. Ni mi treba še posebej Vas zagotoviti, da sem bolj kakor kdaj prej prepričan o važnosti, ki jo lahko vrši javno mnenje na zagotovitev svetovnega miru s pomočjo razorožitve. Približuje se čas, ko bo morala pasti velika odločitev med politiki in narodi, ki hočejo imeti mir ter med onimi, ki hočejo imeti spet vojno. Za ta veliki trenutek bo potrebna podpora od vsakega državljana in vsakdo bo moral pomagati, da bo imelo naše delo tudi uspel. Vaš Artur Henderson.«

Bolj kakor kdajkoli prej je potrebno, da se borimo za misel razorožitve, kajti, če se ne bo posrečilo razdreti in razrušiti orožja, grozi človeštvu nova vojna in z njo propast poslednje kulture in blagostanja. Pomanjkanje in beda narodov je mogoče olajšati samo na ta način, če bodo ti narodi delovali skupno, če bodo izmenjavali svoje medsebojne dobrine, če si bodo medsebojno pomagali in skrbeli za to, da pojde vsem ljudem na svetu boljše kakor dandanes in da bo odpravljeno in premagano pomanjkanje, ki danes na svetu vlada.

Vere v ta cilj ne smemo izgubiti, kajti ona je edina luč, ki nam v tem pogledu še sveti skozi mrak in temo današnjosti.

(Cv. K.)

Tiskovni sklad: Fani Pastorek Dm 12, A. Jakšičeva, Sarajevo Din 10.